

Neka mi oprostite moji prijatelji u Nemačkoj, što sam njihovu zemlju nazvao pustinjom, i ako se prijatno sećam podzemnih železnica, koje se mogu uporediti po svojoj vrednosti sa švajcarskim satovima najbolje svetske marke „Zenit“. Da — podzemna železnica i „Lunapark“. Bezbrizni vrisak dece na „ručbanu“ i osmeš sviju žena koje su za svakoga „slobodne“. Veliki vatromet: prošlost i opsen. Ekspresionizam: plakat i igračka. Cela Nemačka je tragična igračka bačena na tračnice koje spajaju Moskvu sa Parizom. Ona je ekspresionistički plakat na evropskom oglasnom stubu, koji dobro zna da će ga doskora prekriti ogromni ruski plakat R. S. F. R. Neizvesno očekuje samo dan i čas.

Nemačka je zemlja koja je izgubila kompas.

Lj. M.

Politički dadaizam

Što je to politički dadaizam?

Politički dadaizam je inferiorna perenospora u životu jednog superiornog organizma.

Na pr. Gospodska posla — kongres „javni“ radnika + kapitalistički sluzavi hrvatski blok = politički dadaizam.

Kao što smo odlučno protiv dadaizma u umetnosti, tako smo i protiv političkog dadaizma. Jer, kao što smo već jednom napisali: „dadaizam je paraisiti koji svesno isisava pozitivne i pretvara ih u negativne“ — to primenjujemo i na političke metode čije posledice osećamo još mnogo teže.

Vrlo je začudno i žalostan primer naše nekulture, da izbijaju na površinu kojekakvi advokati, koji su kod nas u prvom redu predestinovani za „javne“ poslove. Pa još mnogi kvalifikovani i društveno poštovani pljačkaši koji bez crvenih mrlja na obrazu galame i propovedaju „moral“, „čistoću“ itd.

Interesantna je pojava, da se uvek praznoglave budale kite tuđim perjem (a to je dokaz neodgojenog društva!) prisvajajući sebi kulturne prideve i oznake na koje apsolutno nemaju nikakova prava. Oni tim nekulturnim i nedozvoljenim činom nesumnjivo profanišu značenje kulturne i javne odgovornosti. Protiv ove zlorabe moralo bi se najodlučnije ograditi. Pišući ovo povodom 10. septembra, znamo više javnih radnika (koji nisu ni kavanari ni advokati, na banusi, ni paranoiici ni paraličnici!) o čijem se javnom radu vodi računa najmanje u šest evropskih država — koji niti su bili pozvani a niti su imali pristupa.

Fatalan je taj datum 10. septembra. U Americi pala je znamenita cigla sa 40 spratova na isli dan i ubila jednog od najvećih američkih bankara u času kad je polazio na tajnu političku sednicu protiv republike.

A hrvatski blok — najbrojniji dada-klub u Jugoslaviji?

Hrvatski blok je najveći tvorac nekulturne atmosfere.

Hrvatski blok je najveća zapreka socijalnog progressa.

Celokupna jugoslavenska štampa je sukrivac jer posvećuje nezasluzenu pažnju tom političkom dadaiziranju.

Svaka država koja ne primenjuje svoje zakone u interesu celine i socialno-kulturnog progressa gubi poverenje svojih najboljih sinova i građana.

Dakle!? Politički dadaisti su utoliko inferiorniji od onih u umetnosti, što ovi poslednji otvoreno priznaju i rušenje kao konačni cilj. Otvoreno ispovedaju borbu protiv svakog morala.

Zenitista

JOJ kako to?

Kako to, da g. pokrajinski namesnik J. Demetrović uređuje i potpisuje jedan časopis, koji bi bar prividno morao biti slobodan? Valjda zato, što već davno u njemu ne saraduju književnici nego samo orači bez plugeva.

Kako to, da urednik blokaškog časopisa „Kritika“ g. M. Begović ne peva više pesama u duhu habsburškog kao onu slavnu u Beču, koja svršava:

„Svi će Dalmatinci izginuti za Habsburga!“

Kako to, da je g. Begović u mogućnosti da profano piše kao „Malvolio“ i „Pisma Zagrebčanke“ u „Jutarnjem listu“ a na drugoj strani piri u isli rog sa svima drugima?

Kako to da g. Begović nije udovoljio javnom zahtevu g. Z. Vernića u „Domovini“ da izide pred časni sud pre nego uđe u naš javni život?

Kako to da g. Begoviću nisu hteli ući u taj časni sud ni g. Hugo Werk a ni Rikard Katičević?

Kako to da pas Nikolajević nikako nije ugrizao g. Begovića posle svih njegovih rehabilitacija? Zar zbilja g. Begoviću, Ljubomir Micić vam ne može više poslužiti u svrhu rehabilitacije kao pred kraj 1919. g. kome ste se ispovedali: „Ja jesam zgrešio ali nikako me se ne možem uporedivati sa Ogrizovićem.“

Kako to, da onaj cirkuski konj u redakciji „Obzor“ zlonamerno podmeće „Zenitu“ i zenitizmu neku „njemačku propagandu na Balkanu“?

Valjda zato što i konji mogu dobiti paralizu ili zato da se ne pomišlja uvek na Stinnesa kad čitamo „Obzor“.

Kako to, da je beogradska „Misao“ — „prvi časopis koji se kod nas počinje (!) baviti i estetikom filmske umetnosti“. Valjda zato „prvi“, što to „Zenit“ čini već drugu godinu,

ali bez priznanja onih koji štampaju jednog utvrđenog plagijatora Crkleca. Valjda zato, što piše o ekspresionizmu također „prvi“ i što siromah referent ili urednik nezna da postoji Rus ekspresionista Šagal, a ne nekakov Neagal.

Kako to da g. Ivo conte Vojnović u svom frazerskom i napudranom dnevniku u „Jug. Njivi“ toliko spominje imena „više klase“ i gornjeg grada?

Valjda zato što im je jedina vrednost svilena čarapa na nogama, u glavi i u... .

Kako to, da naši mnogi mladi ljudi a naročito „kubiste“ postaju nesnosni prema svojim drugovima tek onda pošto su bili u Parizu

Možda zato, što su ovi mnogo originalniji i vredniji baš zato što nisu bili u Parizu.

Kako to, da neki literarni patuljci (kao A. B. Šimić) još uvek igraju ulogu „genija“. Možda zato što su se tako maleni rodili.

Kako to, da hohštaplersko „Narodno Kazalište“ u Zagrebu traži uvek neke velike državne subvencije? Možda zato, što se pre malo rasiplje novac na bakrenje kupole — mesto crepa i kupovanje si ve zavese — mesto crvene. A možda i zato što svake godine polazi pozorišna uprava u inostranstvo na lelovanje pod imenom — studija.

Kako to, da g. Kovačić neduhovito parodira sve „hrvatske“ — „pesnike“ osim sebe. Možda zato što i on zna, da je i za parodiju potrebno imali bar nešto.

Kako to, da privesak „Kritike“ g. Wiesner piše o zenitizmu kao o prostituciji?

Možda zato što mu je dnevno jedino zanimanje — literarna prostitucija.

Kako to, da romantički izdanak g. N. Polić koji pod vratom nosi propeler mesto kravate, črčka u „Pokretu“ o zenitistima kao da su dekadenti?

Valjda zato, što je uvek mamuran i nema jasnih predodžbi. Niko nema što „Pokret“ imade, „Pokret“ ima pijane junake.

Kako to, da g. Kovačić i ljudi oko „Pokreta“ sede uvek s onakovima u društvu, koje dnevno deru na komade.

Valjda zato što su prisutni isključeni i što nikoga ne boli glava — od tinte i papira.

Kako to, da neki bradati jezuita u „Kazališnoj kavani“ prošao sve obručeve: frankovačko-starčevićanski, hrvatsko-zajednički, neutralno-komunistički — tek sada se sprema da postane Jugoslaven?

Možda zato što je advokat i u dobrim odnosima sa „Pokretom“.

Kako to da neki g. Dr. Nikola Kreković za jednokratno sudbeno zastupanje protiv „Zenita“ traži samo 1.350 Dinara na račun troškova. (Sud je obredio samo 100 D.).

Možda zato, što to treba da padne na leđa jednog siromašnog književnika i što hoće da stupi — u demokratsku stranku.

Štofovi na veliko kod
Adler i Büchler
Zagreb
Marovska ulica 5. (dvorište)

„Textil“
dioničarsko društvo
Zagreb
Ulica Račkoga broj 7
(Sajmište)

Tvorničko skladište sviju vrsti manufakturne robe na veliko.

Telefon broj 17-38

Brzovjavni naslov „Lixet“

Veletrgovina vina

Andrija Golubić, Zagreb

Podrum: Berislavićeva ulica 2. Telefon 10-76
Poslovnica: Jurišićeva ulica 10. Telefon 20-16

Prodaje hrvatska biela nova i stara, dalmatinska crna na vagone hao i na malo, te odprema izravno od nabavnog mjesta uz vrlo povoljne cijene.

„Zagrebačka štamparija“

Novouređena, smještena u novoj i u tu svrhu sagradjenoj dvokatnici, posjeduje slijedeće odjele: knjigotiskarski knjigoveški, litografski, cinkografski i bakrotisni. Snabdjevena je posve modernim uređajem, te može da izvršuje svaku naručbu, koja zasijeca u gore pomenute struke. U svrhu moderne i solidne opreme svih vrsti tiskanjca, vrši se u štampariji poseban umjetnički nadzor. — Originalni nacrti za umjetničko-grafičke tiskarske ukrase, zatim nacrti za dionice, diplome, novinsku i zidnu reklamu, nacrti za ilustracije knjiga, časopisa, cijenika, umjetničkih etiketa itd. prave se u umjetno-obrtnom atelijeru štamparije. — Izdavačko i nakladno poduzeće Vereš i drugovi jeste sudionik ove štamparije, koja izrađuje sva izdanja pomenute naklade.

Naručbe se šalju na adresu:
„Zagrebačka štamparija“, Zagreb, Gundulićeva ulica 24 (u zgradi)
Osobne, usmene naručbe primaju se također: Marovska ul. 21 (ulični lokal)

„UNITED-AMERICAN LINES INC.“

AMERIKANSKO PAROBRODARSKO DRUŠTVO

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju

J. G. Drašković

ZAGREB, Cesta „B“ br. 3

kraj državnog kolodvora

Otpredma putnika u III, razredu sabina iz **HAMBUGA** u **NEW-YORK**, sa brzim i najmodernijim parobrodima na 5 vijka

Putnike na putu od **ZAGREBA** prati naš namještenik.

Sve potrebne upute daje:

Poslovnica **J. G. Drašković, Zagreb, Cesta „B“ Br. 3.**

SLAVENSKA BANKA D. D. ZAGREB

Dionička glavnica K 150.000.000 — — Pričuve K 50.000.000 —
Ulošci preko K 500.000.000. —

AMERIKANSKI ODIO Preradovićeve trg 6. — PUTNIČKI ODIO Mihanovićeve 4.

FILIJALE: Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota, Osijek, Sombor, Sušak, Šibenik, Velikovec, Vršac.

ISPOSTAVE: Monoštor (Baranja), Rogatačka Slatina (sezonska), Škofja Loka.

AGENCIJE: Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

AFILIJACIJE: Jugoslavenska Industrijska banka Split, Balkan Bank, R. T. Budapest, Bankhaus Milan Robert Aleksander, Wien.

Obavlja sve bankovne poslove najkulantnije.

UVOZ

Prodaja svih vrsti mlinskih strojeva kao i inih dijelova

J. Jiržik

i drug

NOVA

VES

57

IZVOZ

kupuje i prodaje sve vrsti žitarica i t. d. i t. d.

Umjetničko remekdjelo je „INDIJSKI GROBNI SPOMENIK“ dnevno u „Apolo-kinu“ Zagreb

Čitajte rusku svesku „Zenita“ № 17!